

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESŤNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :
Na celý rok — — — — 4.— koruny.
Na pol roka — — — — 2.—
Na štvrt' roka — — — — 1.—
Jednotlivé číslo 8 hal.

Hlavný redaktor :
Dr. ALEXANDER ERNSZT
Zodpovedný redaktor :
JÁN BARTOS, krajinský vyslanec
Za vydavateľstvo zodpovedný :
JÁN MOLNÁR, papežský prílát

Redakcia a vydavateľstvo :
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám
sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Krok ku pokoju.

Petrohradská revolucionárna vláda hlavnému veliteľovi ruskej armády naložila, aby veliteľstvom ústredných mocností predostrel návrh cieľa a uzavretia prímeria a započatia pojednávania k uzavretiu pokoja. Poneváž hlavný veliteľ ruskej armády Duchonin zdráhal sa zod-

armády vydal rozkaz k čiastočnému odzbrojeniu a opusteniu frontov. Tomuto nariadeniu ochotne zodpovedá ruské vojsko, ktoré od viac týždňov nemá chleba — v pravom smysle slova — hladuje a je bez zimnej odevy.

Nariadenia revolucionárnej petrohrskej vlády považovať možno ako radostný prvý krok ku pokoju, ktorý ale ešte neznamená pokoj. Petrohradskú revolucionárnu

Revolúcia v Rusku. — Anglický dôstojník nazpät zdržuje s frontu utekajúcich.

povedať tomuto naloženiu, petrohradská ruská vláda ho zhodila a za hlavného veliteľa vymenovala doterajšieho zástavnika menom Krilenko, a Trockij (predtým volal sa Bronstein), ako komisár zahraničných záležitostí, na všetky vlády vojnu vedúcich štátov upravil vyzvanie ku uzavretiu prímeria a započatiu pojednávania o pokoji. Lenin (predtým volal sa Zederblum), zas ako hlavný komisár rady robotníkov a vojakov, na všetky veliteľstvá

vládu totiž neuznávajú ako takú po celej teraz rozku-sovanej ríši ruskej. V Ukraine, v okolí Dona a na početných iných miestach zdierajú a tyranizujú ľud iné vlády. Sám rozkaz, ktorý nariaduje zakročeniu o prímerie, nespomína *osobitný* pokoj, lež žiada pokoj všeobecný, o čom spojenci Ruska, naši nepriatelia nechcú ani vedieť. Petrohradská vláda zostavená je zo živlov revolucionárnych, anarchistických, z tejto príčiny aj

sotva bude vstave všetko previesť, ku čomu sa odhodlala. — Pokus ale, ktorý táto vláda prítomne urobila, považujeme za prvý krok ku pokoju a prezraduje aspoň tolko, že úplne porazené a následkom toho v celom jeho spoločenskom rozpoložení rozorvané a rozkusované Rusko není viac našim nebezpečným nepriateľom. Jeho veličenstvo náš kráľ opätne rozhodne sa vyslovil, že je náklonný ku uzavretiu statočného pokoja, to isté žiada si a na tom pracuje aj naša vláda a diplomacia rakúsko-uhorskej monarchie. Jestli teda Rusko spoľahlivé garancie vie poskytnúť o tom, že čo ponúka, to skutočne aj zadrží, vtedy z našej stránky a zo stránky našich spojencov, zaiste nebude žiadnej prekážky ku uzavretiu čí len osobitného pokoja s Ruskom. Veď Lenin (Zederblum) s jeho sociáldemokratickou, anarhistickou vládou darmo by sa uchádzal o uzavretie prímeria alebo pokoja, keby ruské armády ďalej chcely bojovať, alebo keby volajaká druhá vláda Lenina zahňala so všetkými jeho sociáldemokratmi a anarchistami. Dľa najnovších správ ale, ruské armády zastavily palbu na všetkých frontoch, Lenin (Zederblum) úradne tvrdí o sebe, že pevne stojí a že celý antant, spojencov Ruska bude terrorisovať a prinúti ku prijatiu jeho nabídnutia cieľom uzavretia prímeria a započatia pojednávania o pokoji.

My sme odhodlaní ku statočnému pokoju, ako sme tomu pred celým svetom výrazu dali aj v odpovedi na zakročenie sv. otca Pápeža v záležitosti pokoja. Jestli teda Rusko vstave bude poskytnúť nám a našim spojencom zodpovedné garancie statočného pokoja, s Božou pomocou na Vianoce snáď môžeme sa dožiť dychtively očakávaného svetového pokoja.

Ruský návrh pokoja.

Trockij, ľudový komisár zahraničných záležitostí, a *Uljenov Lenin*, predseda rady ľudových komisárov, v mene ruských maximalistov ku všetkým národom bojujúcich štátov v záležitosti pokoja upravili telegramm, z ktorého podávame nasledovný úryvok:

«Vítazná revolúcia robotníkov a sedliakov v Rusku otázku pokoja postavila do popredia. Doba klátenia, odkladania a byrokratizmu sa už skončila. Vyzývame všetky vlády všetkých vojnu vedúcich štátov, všetky ich spoločenské triedy a všetky ich strany, aby rozhodne odpovedaly na tú otázku, či sú náklonné *pustiť sa s nami do vyjednávania v záujme bezodkladného prímeria a všeobecného pokoja, áno alebo nie*. Od odpovede na túto otázku závisí, či vyhne zimnej svetovej vojne s jej celou hrúzou a biedou alebo či Európa aj ďalej bude krv prelievať.»

Odpoveď rakúsko-uhorského cis. a kráľ zahraničného ministra.

Vláde ruskej republiky! Obežný telegramm rady komisárov ľudu datovaný 28. novembra t. r., v ktorom sa ruská vláda osvedčuje byť hotovou ku započatiu vyjednávania v záujme prímeria a všeobecného pokoja,

zahraničná vláda Rakúsko-Uhorska dostala. Ruskou vládou sdelené smery v ohľade uzavretia sa majúceho prímeria a smluvy pokoja, pohľadom na ktoré vláda ruskej republiky očakáva protinávhrhy, aj dľa náhľadu rakúsko-uhorskej zahraničnej vlády *núkajú sa za zodpovedný základ pre započatie vyjednávania*. Následkom tohto zahraničná vláda Rakúsko-Uhorska osvedčuje sa byť *hotovou ku započatiu ruskou vládou navrhovaného vyjednávania v záujme prímeria a všeobecného pokoja*,

Czernin,

cis. a kráľ. zahraničný minister.

Odpoveď nemeckého kancelára Hertlinga.

V zasadnutí nemeckého ríšskeho snemu ríšsky kancelár oznámil, že od ruskej vlády prišiel telegramm, v ktorom navrhuje uzavretie prímeria a započatie vyjednávania o pokoj a vyhlásil, že *v tomto návrhu vidí základ ku takémuto vyjednávaniu*. S úprimnou, vrelou zaujatostou — riekol kancelár — sprevádzame vývin osudu ruského národa a prajeme mu, aby v jeho krajine čím skôr nastaly riadne pomery. *My nežiadame nič iného, len aby sa navrátil starý, priateľský pomer, zvlášte na poli hospodárskom*. Čo sa týče Poľska, Litvie a Kurlandu, ktoré patrily pod berlu cára, v úctivosti máme právo samourčenia ľudu týchto krajín. Očakávame, že si vyvolia takú štátnu formu, aká zodpovedá ich pomerom a ich kultúre. Iné je naše polozenie vzhľadom na Taliansko, Francúzsko a Anglicko. V odpovedi, ktorú sme dali 1. augusta r. 1917. na ohlas sv. otca Pápeža, podvrátili sme to nesmyselné tvrdenie, že uzavretiu pokoja v ceste stojí nemecký militarismus, ktorý prv treba zničiť. Ba vysvitlo, že kde treba tento pokoj vraždiaci militarismus hľadať. Taliansky minister Sonnino 26. novembra r. 1917. rozhodne odmietol návrh pohľadujúci sa na odzbrojenie. Francúzsky ministerpredseda Clémenceau vytvoril chce monarchiu a Nemecko zo spoločnosti národov, v ktorej by právo zaujalo miesto zbrannej moci. A Lloyd George otvorene vyhlásil, že cieľom vojny je zničenie nemeckého kupectva. Že nie my chceme podmaňovať, lež iní, to vysvitá z tajných smlúv, ktoré teraz ruská vláda uverejnila. Naším válečným cieľom, počnúc od prvého dňa, bolo: ochrániť územie vlasti, zabezpečiť jej slobodný hospodársky vývin, neodvislosť. Preto sme s radosťou vítali Pápežovu notu. To presvedčenie, ktoré sa javí v odpovedi na túto notu, žije aj dnes. Nech vedia naši nepriatelia, že za ďalšie krvi prelievanie, za mnohé nenahraditeľné škody, ktoré kultúre boli zapríčinené, jedine oni nosia zodpovednosť. Zvlášte nech Sonnino vezme v známosť, že oni budú znášať následky. Keďby Taliansko bolo prijalo návrh sv. otca Pápeža pohľadom na pokoj, talianske vojsko bolo by vyhlo ukrutným porážkam a mnohým iným následkom.

Svoju reč skončil kancelár Hertling nasledovne: Naším heslom môže byť len toto: Čakáme, zastaneme, vytrváme. Úfame v Boha a v našu pravdu. Nádeje skládáme v našich vojenských vodcoch, ktorých mená všade

s oduševnením spomínajú. Dúfame v našich hrdinoch, ktorí na suchu, na vode, v povetří zápasia a dúfame v mravnej sile nášho ľudu. Vojsko a vlasť v úplnej svornosti vydobije víťazstvo.

Z rumunského frontu odvolali všetky ruské čaty.

Dľa správy z Helsingforsu ukrajinská vláda uzavrela odvolanie z frontu 360.000 ukrajinských vojakov. — Petrohradská vláda nariadila, aby všetky na rumunskom fronte nachodiacie sa ruské čaty bezodkladne vrátili sa domov.

Ruskí parlamentéri u nemeckého hlavného veliteľstva.

Stockholm, 1. decembra. Z Haparandy oznamujú, že predvčerom predpoludním o 11. hodine začali pojednávania cieľom uzavretia prímeria.

Ruskí parlamentéri: Vladimír Medra, husársky poručík, člen vojenskej rady 5. ruskej armády, dr. Michal Sagulovič a zástavnik Georg Meren, ako splnomocnení petrohrskej vlády, prišli na dvinský ruský front a po predostrení splnomocnenia odvodení boli na válečný stán hlavného nemeckého veliteľstva, kde v prítomnosti vojenského zástupcu uhorsko-rakúskeho hlavného veliteľstva začali pojednávania o uzavretí prímeria.

Udalosti svetovej vojny.

Naša víťazná ofenzíva proti Talianom. — 400.000 talianskych utečencov.

Lugano, 26. nov. Francúzsky časopis «L'Homme Enchenné» uverejnil neobyčajne úprimný článok o pomeroch v Taliansku. Pôvodca článku je akiste sám francúzsky ministerpredseda Clémenceau. Článok hovorí o Taliansku také veci, aké dosiaľ nepovedal o ňom ani nepriateľ. Začína tým, že teraz konečne už možno povedať pravdu, bo ofenzíva ústredných mocností zaviazala. Počet zajatých, ktorý ústredné mocnosti oznámili, zodpovedá skutočnosti. Ku tomuto počtu treba ešte pripočítať prinajmenej 400.000 ľudí, ktorí s frontu ušli asi na 700 kilometrov ďaleko, najviac z nich rovno do Ríma. V Sardínii, Sicílii, v rímskej Champagni a na viac iných miestach dediny sú plné úskokami. Najviac z nich je na urlaube a nechcú sa vrátiť na front. Žijú celkom pokojne, polícia sa neodváža vystúpiť proti nim. V Turíne, Ravenne a Genue ľud sa vzbúril, bo za katastrofu Talianska urobil zodpovedným Anglicko a Francúzsko. Ľud bol hotový aj k tomu, že rozdúcha revolúciu a zbuktatuje monarchiu. O tomto na Monte Citorie mnohí rečníci celkom verejne hovorili. Všetko toto sa ale už pominulo. 400.000 úskokov a urlaubovaných Talianov s oduševnením vracia sa na front a do talianskych miest prichádzajúce vojská antantu oduševnene víta to obyvateľstvo, ktoré pred dvoma týždňami ešte tupilo antant.

300 000 zajatých.

Viedeň, 28. novembra. Dľa sem prislých správ od začiatku našej ofenzívy na Isonze zajali sme 300.000 Talianov. Naše válečné operácie v údolí Brenty vedú sa pre nás prajne. Útoky nepriateľa sú celkom marné.

Odpor Talianov pri Piave.

Lugano, 28. novembra. Ku talianskym úradným kruhom blízko stojaci luganský časopis «Gazetta Ticinese» veľmi sa teší tomu, že Taliani pri Piave sa tak hrdinsky bránia a úfa, že tento odpor zostane aj ďalej zdarným. Francúzi žiadali, aby Taliani ešte ďalej cúvli, ale toto má politické úzadie. Taliansko totiž, ktoré by sa utiahlo za Etš, pri uzavretí pokoja nemohlo by pozdvihnúť nároky na Adriatické a Stredozemné more. Toto by Francúzi veľmi radi videli a preto bojujú Taliani pri Piave len sami. Boj vedie sa o budúcnosť Talianska.

17 talianskych volebných okresov sme obsadili.

Lugano, 28. novembra. Na talianskom území, ktoré rakúsko-uhorské a nemecké čaty zaujali, je 17 volebných okresov. 15 vyslancov týchto okresov utvorilo osobitú parlamentárnu stranu na obránenie záujmov obyvateľstva obsadených častí krajiny a na podporovanie utečencov. Vyslanci dvoch okresov zomreli.

Americké čaty na talianskom fronte.

Basel, 1. decembra. «Daily Chronicle» oznamuje, že na taliansky front prišli prvé americké čaty, a síce 2000 mužov.

Víťazne odrazené talianske útoky.

Uhorské, rakúske a spojenecké čaty útoky Talianov na Monte Perzica 1. decembra víťazne odrazili, zajaly značný počet mužov a ukoristili viac strojových pušiek.

Západné bojište Nemcov proti Francúzom a Angličanom. Na bojišti vo Flandrii nemecké čaty zaujaly veľkú čiastku prvých nepriateľských posícií a zajaly 4000 Angličanov.

Sinajský front Turkov proti Angličanom. Zabezpečujúce čaty nepriateľa od Abu Ledže na juh od tísli sme z čiary Fedša Beení—Tari-el-Tire—Naalin. Dva nepriateľské útoky proti našej posícií pri Turmutten—Nevi—Samure sme odrazili. Angličania verne svojmu zvyku nezdesili sa z kanónov strielať na mečetu, ktorá je postavená nad hrobom proroka Samuela. Mečeta bola spustošená. Na južnom krídle je ticho.

Zprisený boj podmorskými loďami.

Berlin, 30. nov. Úradne oznamujú: Od gibraltárskej cesty na západ a na juhozápad naše podmorské lode opäť potopily 5 parných lodí a 2 plachtové lode so súhrnným obsahom 16.000 tún.

**Nezabúdajte na vdovy a siroty
po hrdinoch padlých na bojišti.**

Zrada Čechov na talianskom fronte.

Viedeň, 30. novembra. Nemeckí nacionálni vyslanci na ministra landwehru upravili interpelláciu v záležitosti protištátnej agitácie českých vojakov na juhozápadnom fronte. Táto agitácia mala za následok, že v bitke u Carzana 18. septembra *českí rezervní dôstojníci preskočili ku nepriateľovi*. U padlých talianskych dôstojníkov našli ďalej dôkazy o tom, že *českí vojaci už od dlhšieho času sdelovali im vojenské dáta*. Aj po našej terajšej víťaznej offenzíve v talianskych listinách, pofahujúcich sa na výskumnú službu, našli dáta o tom, že Taliani punktovne vedeli o tom, kde a kedy sa začne náš útok, a síce na základe chýrov, ktoré prišli bezprostredne z rakúsko-uhorských čiar. Tejto agitácii bolo možno pripísať i to, že v terajšej dvanástej bitke na Isonze *jednotlivé české oddelenia dokázaly sa byť úplne nespohlavými*.

Z krajinského zákonodarstva.

Snemovňa krajinských vyslancov v sobotu, 1. decembra vydržovala zasadnutie, v ktorom súrnou interpelláciou na ministra vnútorných záležitostí zvlášte vynikal kresťanskej ľudovej strany vyslanec žambokrét-skeho okresu

dr. Béla Landauer.

Štefan Tisza nedávno v dlhej reči napadol stranníctva a násilnosť fôišpánov terajšej vlády. O tomto zcela nespravdivom nápade Tiszovom interpellant povedal, že je to do smiechu, keď volačo takého opovažuje sa tvrdiť muž, ktorý cez desaťročia stál na čele vlád, ktorých fôišpáni pre ich nespravdivosť, stranníctva a násilnosť dostali *takmer europejský patent*.

Predporada delegácie.

Do delegácie vyvolení členovia v sobotu, 1. decembra držali predporadu, v ktorej vyvolili predsedníctvo, úradníctvo a podvýbory delegácie.

Zprávy domáce.

Návrh o volebnom zákone pred jeho veličenstvom kráľom.

Ministerpredseda dr. Alexander Wekerle návrh zákona o volebnom práve predostrel jeho veličenstvu kráľovi, ktorý tento návrh predbežne sankcionoval.

Minister Vilhelm Vázsonyi u jeho veličenstva kráľa tiež bol na výsluchu, na ktorom podal obsirnejšiu referádu o reforme volebného práva.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Krestan», ktorý už cez štyriadväsať rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužilo bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov.

Nariadenia vlády.

Žalud a bukvice pod zátvorom.

Vláda tohoročnú úrodu žaludi a bukvice vzala pod zátvor. Majiteľ lesa bukvicu a žalud smie sobrať alebo v lese svojimi zvieratmi zkrmiť alebo dovoliť zkrmiť, ináč však s úrodou žaludi a bukvice smie naložiť len s povolením ministra poľného hospodárstva, totiž z lesa odvezenú bukvicu a žalud zkrmiť, spracovať, predat, alebo ináč priviesť do obchodu smie len s privolením ministra orby. Jestli majiteľ lesa ohľadom sobratia alebo zkrmenia žaludi a bukvice neporobí poriadky, povinnosťou administratívnej vrchnosti je postarať sa o sobratie žaludi a bukvice alebo zkrmenie ošipaných v lese. Úrodu žaludi a bukvice majiteľ lesov povinný je oznámiť Stredištu pre otruby. Povinný je oznámiť aj to, koľko ošipaných chce krmieť žaludou a bukvicou, koľko žaludi a bukvice zkrmiť týmito ošipánymi a koľko mu jej asi ostane. Zvyšnú bukvicu a žalud povinný je prepustiť Stredištu pre otruby, a síce za cenu, ktorá pozdejšie bude ustálená. Kto chce kúpiť bukvicu alebo žalud, má to oznámiť ministrovi poľného hospodárstva, od ktorého dostane assignáciu, na základe ktorej sa potom Stredište postará o vyslúženie vyassignovanej bukvice a žaludi.

Ceny mlieka.

Vláda vydala nariadenie o maximálnych cenách mlieka, ktoré 26. novembra vstúpili do života. Tieto ceny sú nasledovné: *V malých a veľkých obciach*: pre priekupca 70 halierov, pre konsumenta od dorábateľa domov donesené 72 hal. a pre konsumenta od priekupca 74 halierov. *V mestách so sriadeným magistrátom*: pre priekupca 72 hal., pre konsumenta od dorábateľa domov donesené 76 hal., pre konsumenta u priekupca 78 halierov. *V právomocenských mestách*: pre priekupca 76 hal., pre konsumenta od dorábateľa domov donesené 80 hal., pre konsumenta od priekupca 84 halierov. *V Budapešti*: pre priekupca z nákladnej stanice 80 hal., pre konsumenta od priekupca mlieko v kaňvách, vo veľkom v zavretej nádobe 94 hal., v malom v otvorenej nádobe vymerané 102 hal., pollitra 51 hal., štvrlitra 26 hal., mlieko vo fľašiach vo veľkom 106 hal., v malom 112 halierov. V Budapešti za prevarené mlieko kúpené v kaviarni platí sa 106, za sberané mlieko vo veľkom 54, v malom 64, za pasteurisované 120 a za štvrlitra liečivého mlieka 32 halierov.

Cena cukrovej repy.

Vláda cenu metr. centa cukrovej repy z úrody roku 1918. ustálila na 15 korún. Vláda preto odstúpila od svojho pôvodného úmyslu, dľa ktorého cena táto mala byť ustálená na 12 korún, lebo rakúska vláda cenu metrického centa repy ustálila na 12 korún. Ponevác podmienky pestovania repy u nás sú o mnoho fažšie a repy sa menej urodí, ako v Austrii, preto vláda cenu repy na základe mienky odborných znalcov ustálila nie na 12, lež na 15 korún za metrický cent.

K povšimnutiu!

K pohodlnosti ctených čitateľov ku terajšiemu číslu pripojujeme poštové poukázky, aby ich pri obnovení predplatenia na rok 1918. upotrebiť mohli.

Tých ctených čitateľov ale, ktorí s doposlaním ich predplatkov viacmenej zaostali, s týmto prosíme — jestli chcú, aby sme im náš časopis aj v budúcom roku ďalej posielali — aby nám ich podlžnosť bezodkladne a najpozdejšie do 31. decembra odoslať si nezťažovali.

Budapešť, 8. decembra 1917.

Vydavateľstvo.

Administratívny výbor spiš. stolice.

Mesačné zasadnutie administratívny výbor vydržával 13. novembra. Zasadnutiu predsedal nadžupan stolice barón Tibor Máriassy. Správca kráľ. financdirekcie oznámil, že v októbri mal árár príjmu z dane a z rozličných poplatkov 826.996 korún. Reštancie dane činia 1,171.007 korún. Z pálenie účinkuje 11 a z pivovarov 2. Dve fabriky na cukrový sirup a raffineria na petrolej neúčinkujú. Válečnej podpory v októbri v celej stolici vyplatilo sa 383.245 korún, od počiatku vojny ale 12 millionov 101.698 korún.

Kráľ. školdozorca oznámil, že v Poprade pre nemoce detskú opatrovňu a ľudové školy na dlhší čas museli zatvoriť. K doplneniu platu obecných a náboženských učiteľov minister náboženstva a výučby v minulom mesiaci povolil 29.881 korún.

Kráľ. gazdovský dozorca Leonard Hendl podal zprávu, že zemiakov po stolici na jednom jutre priemerne bolo len asi 28 metr. centov, čo je veru niže očakávania; veľká čiastka zemiakov pozostávala z ne dozrelých drobných. Sejba jasenného obilia následkom dobrého počasia dokončila sa zavčasu. Rekvirovanie krmu pre armádu začalo síce košické vojenské veliteľstvo, po odvezení niekoľko vagónov, prestali ale rekvirovať.

Stoličný hl. lekár dr. Bartolomej Rozsnyai oznámil, že všeobecný zdravotný stav bol uspokojujúci; z nákazlivých nemocí zjavil sa len šarlach v 59 pádoch.

Stoličný kráľ. dozorca liehvacieho zdravotníctva Béla Barthóly oznámil, že na obore liehvacieho zdravotníctva v októbri nastalo podstatné polepšenie, nákazlivá slintavka a kulhavka v mnohých obciach síce prestala a novšie pády zjavily sa najviac len v takých obciach ktoré doteraz boli zachránené od tej choroby. Táto nemoc zнова vystúpila v 7 obciach, prestala v 67 obciach a nakazených ostalo 62 obcí. Liehvací obchod stal sa čulejším.

Odsúdení dráči.

Nadporučik Viktor Singer, gazdovský dôstojník na vojenskom veliteľstve priemyselných osád kniežafa Zoarda Odescalchiho v Antolóci prostriedkom decembra minulého roku v Budapešti v Szerecsen-ulici od Steinbergera, veľkoobchodníka s remeňom, pre vojako osady kúpil podrážky. Nadporučik remeň dostal len tak, keď Steinbergerovi na vyše 525.000 kor. maximálnej ceny zaplatil aj 75.200 korún. Záležitosť následkom oznámenia vojenskej vrehnosti 13. nov. pojednával policajný kapitanát VI. okresu v Budapešti. Policajný kapitanát Steinbergera preto, že zdražovanie spáchal v takom čase, keď na podrážky bol veľký nedostatok a že zdražovanie spáchal proti vojsku, čím aj záujmy válčenia boli znebezpečené, odsúdil na najvyššiu pokutu, aká je v nariadení pofahujúcom sa na maximálne ceny remeňa ustálená, na dvojnásobné zaplataenie neoprávneného zisku, na 150.400 korún peňažnej pokuty, v páde neplatenia na 2 mesiace zavretia. Mimo toho odsúdili ho na 2 mesiace zavretia, od ktorého sa peniazmi nemôže vykúpiť a na vrátenie tých 75.000 korún, ktoré prijal za remeň vyše maximálnej ceny.

Budapešťiansky kaviarnik Dávid Kohn od januára do novembra r. 1916. pre svojho švagra Eug. Kleina kupoval liehvu. Pre zdražovanie dostal sa na lavicu obžalovaných a budapešťianska trestná súdna stolica pre zdražovanie odsúdila ho na 2 mesiace do väzenia a na 100 korún peňažnej pokuty. Proti výroku súdnej stolice podatú appelláciu teraz kráľ. tabula odmietla.

Gróf Julius Csáky ml., veľkostatkár v Nagyhalma, potreboval požičku. Agent Vilhelm Steinböck predstavil ho budapešťianskemu agentovi Izid. Atlaszovi. Atlasz, ktorého medzi časom pre zdražovanie masti odsúdili na 6 mesiacov zavretia, od grofa Csákyho prijal na 5000 korún vystavenú zmenku, mimo toho deponoval aj 30 účastín Rudebane. Proti tomuto gróf Csáky složil prísahu na to, že zo zmenkovej požičky 5000 korún od Atlasza dostal len 3500 korún. Keď zmenka bola sročná, Atlasz vyzval grófa, aby zaplatil 5000 korún, alebo aby dal novú zmenku. Gróf nedal ani peniaze, ani zmenku, lež zažaloval Atlasza. Súdna stolica úžernika odsúdila na 2 mesiace do väzenia a na 1000 korún peňažnej pokuty. Výrok súdnej stolice odobrila aj kráľ. tabula a teraz aj kráľ. Kúria.

CHYRNIK.

Sobáš kráľovho brata. Arciknieža Maximilian, mladší brat jeho veličenstva kráľa, 27. novembra predpoludním o 11. hodine v kaple laxenburgského kaštieľa mal sobáš s knäžnou Františkou Hohenlohe-Schillingfürst. Sosobášil ich kardinál knieža-arcibisup dr. Piffel za veľkej assistencie, ktorej členami boli aj príbuzní mladuchy saské knieža Maximilian a páter Konštantín knieža Filip Hohenlohe. Na sobáši boli prítomní ich veličenstvá kráľ Karol a kráľovná Zita, bulharský kráľ

Ferdinand, saský kráľ, matka mladuchy rod. knažna Františka Hohenlohe Schönborn, najstarší člen rodiny mladuchy knieža Móric Hohenlohe-Schillingfürst, ktorý súčasne zastupoval aj chorého otea mladuchy, matka mladoženicha arcikňažna Maria Jozefa a arcikňažny Maria Terezia a Maria Annunciata, dedič saského trónu Georg a viac mužských a ženských členov saskej kráľovskej rodiny, taktiež početné osobnosti vysokého rangu. Po sobáši u kráľovského páru boli raňajky.

Práta a dobročinnosť jeho Eminencie knieža-primasa. Z Ostrihomu oznamujú: Jeho Eminencia kardinál, knieža-primas dr. Ján Csernoch, z príležitosti dňa Všetech verných dušičiek k pamiatke padnutých hrdinov pekný veniec poslal vojsku. Veniec knieža-primasa umiestnili v ostrihomskom cintoríne vojakov zomrelých v nemocniciach alebo ranách vo vojne nadobudnutých. — Pensijnemu ústavu novinárov jeho Eminencia znovu daroval 6000 korún.

Biskupské dary spolku katolíckych spisovateľov a novinárov. Čestný biskup a jágerský námestný veľprepoš Ján Debreczeni krajinskému «Pázmány» spolku katolíckych spisovateľov a novinárov daroval 25.000 korún v štátnych papieroch válečnej požičky. Nitriansky biskup gróf Vilhelm Batthány na ten istý cieľ obetoval 30.000 korún, tiež v štátnych papieroch válečnej požičky.

Cirkev za válečné sircty. Z Ostrihomu píše: Zo 400.000 korunovej základiny nebohého ostrihomského präláta-kanonika Antona Póra utvoril majú válečný sirotinec v Ostrihome. Jeho Eminencia kardinál, knieža-primas dr. Ján Csernoch na ten cieľ obetuje 200.000 korún a ostrihomská arcikapitula sa podujala, že bude znášať trovy opatrovania desať detí v tom válečnom chlapčenskom sirotinci. Sirotinec mienia zariadiť pre 70 chlapcov.

Osvietený pán biskup spišský dr. Alexander Parvy na siedmu uh. válečnú požičku značil 600.000 korún.

Za chudobných žiakov. Rábsky prälát-kanonik dr. Anton Balits pre chudobných žiakov svojho rodiska složil základinu 8000 korún.

Nový titulárny prepoš v spišskej kapituly. Jeho veličenstvo kráľ na predostretie ministra náboženstva a výučby so svojim najvyšším uzavretím dávanom na bojišti, spišského kanonika dr. Jána Jurika vymenoval za čestného prepošta.

Smrť žilinského rodáka kanonika. Vacovský prälát-kanonik Georg Galesek, ktorý sa narodil v Žiline, zomrel v 53. roku života svojho. Nebohý bol v celom živote svojom veľmi účinným, vynikal svojim rečnosťou a všestrannou vzdelanosťou.

Vyznačený spišský kňaz. Podhradský farár Štefan Zemančík, predseda podhradskej filiálky Červ. Kríža, na uznanie svojich zvláštnych zásluh, nadobudnutých okolo vojenského zdravotníctva počas vojny, vyznačený bol čestným odznakom Červeného Kríža druhej triedy s válečnou ozdobou.

Z Podolinca (Spiš) oznamujú: Podolinské r.-kat. gymnásium na radosť šťastlivého vyslobodenia jeho veličenstva apoštolského kráľa Karola IV. z nebezpečenstva života, 14. nov. ráno podakovacie služby Božie vydržovalo v kostole Piaristov. Cieľ shromaždenia vysvetlil v kostole direktor gymnásia Felix Szepesi, on slúžil aj slávnostnú sv. omšu. Na tom podakovaní účasť vzali žiaci popri vedení svojich profesorov na čele s kráľ. hlavným direktorom Emilom Jurkovichom, ďalej farár, svetské vrchnosti a mestský výbor. Podakovacie služby Božie skončili sa s nacionálnou hymnou.

Vyrabovali milostný obraz v Máriapócsu. Do chýrečného pútnického kostola gr.-katolíkov v Máriapócsu (sabolčská stol.) vlámali sa neznámi útočníci a s milostného obrazu ukradli rozličné zlaté a strieborné predmety v hodnote asi 90.000 korún. Práve teraz sme sa dozvedeli, že vlámanie spáchal istý Ludvik Barta, ktorý opravoval organ milostného kostola a ktorého rehoľníci v kláštore ubytovali.

Smrť. V spišskom Šávníku 30. okt. zomrel tamojší rim.-kat. učiteľ Viktor Loydl v 27. roku života svojho.

Za stol. hlavného lekára spišskej stolice nadžupan barón Tibor Máriássy vymenoval levočského lekára dr. Bartolomeja Rozsnyaiho.

Upisovanie siedmej válečnej požičky v Spišskej Magure. Richvaldská kostolná kassa značila 300 korún, Ján Michna, gazda z Richvaldu s manželkou 1000 kor., Roman Marusinszky, súkromník z Richvaldu 200 korún.

Pre podolinských pohorelcov farskému úradu poslali: jeho excellencia osvietený pán biskup spišský dr. Alexander Parvy 1000 kor., spišský prepoš-kanonik dr. Martin Pirhalla 50 kor., Anton Beszkid, krajinský vyslanec kresť. ľudovej strany starolubovenského okresu, 40 kor., veriaci richvaldskej farnosti so svojim farárom dovedna 33 kor., starovesský farský úrad 20 kor., Ján Szvitana 20 kor., Georg Grünberg z Podhradia 10 kor., kapitán Mózer z Podhradia 6 kor., J. Szvitek zo Starej Bystrice 2 kor. Podolinský farský úrad s týmto veľkodušným dobrodincom, zvlášte osvietenému pánu biskupovi v mene svojich úbohých, na žobrácku palicu vyšlých pohorelcov-farníkov srdečne ďakuje a spolu prosí o ďalšie milodary.

Potravný spolok vo V. Lipniku v Spiš. Magure. Následkom horlivosti veľkolipnického grécko-katolíckeho farára Michala Milleho pre Veľký Lipník a okolie utvorený potravný a speňažujúci spolok (konsum) má z Veľ. Lipníka 118, z Folvarku 38, z Lešnice 56, z Haligoviec 37 údov a z Richvaldu 1 úda. Tychto 270 údov značilo 484 obchodných účastín, čo činí 19.630 korún.

Kostolné kalichy v náchrbetníku (rückšaku). Vo Veľ. Varadíne vojenská polícia chytila vojenského uprehlíka Štefana Popa, v ktorého náchrbetníku medzi ostatnými ukradnutými vecmi našli aj dva pozlátené strieborné kostolné kalichy.

Zamestnanci koš.-oderbergskej železnice pre rodiny svojich narukovaných súdruhov v mesiaci októbri sossbierali 2424 korún.

Budapeštianske gymnásium Piaristov nedávno slávil 200-ročné jubiléum svojho jestvovania. Gymnásium má teraz 700 žiakov.

Zmiznul vagón cukru. Z Veľkej Kaniže oznamujú: Cukrové stredisko vykázalo pre mesto tri vagóny cukru, čo aj odoslala šarvárska cukrová fabrika. Dva vagóny aj došli, tretí ale zmiznul. Už minul dlhší čas a napriek najusilovnejšiemu vyšetrovaniu doteraz nemohli prísť na stopu toho vagóna cukru.

Vyznačení spišsko-magurskí vojaci. Ríchvaldský mládenec Vojtech Irha, pešiak 58. pešieho pluku, na ruskom bojišti vyznačený bol bronz. medailou hrdinskosti a krížom Karola. Hafčanský gazda Ondrej Ofčarik, ktorý teraz válečnú službu koná pri tréne 67. pešieho pluku, na ruskom bojišti dostal železný záslužný kríž.

Základina na pamiatku padnutého syna. Vdova po Viktorovi Koromzaym rodz. Agneša Rendtvich v kézarskej štátnej vyššej obchodnej škole, na pamiatku svojho hrdinsku smrťou zomrelého syna Andora, ktorý bol žiakom tejto školy, zložila základinu 2000 korún. Úroky má dostať najlepší žiak bez ohľadu náboženstva a národnosti.

Zavraždený ruský knieža. Z Petrohradu oznamujú: Na pánstve kniežata Sangusku boli veľké vzbury. Knieža zavraždili a všetko spustošili na jeho panstve.

Syn talianskeho ministra v našom zajatí. Syn talianskeho ministra Nittiho v posledných bojoch bol ranený a dostal sa do nášho válečného zajatia.

S bojišta za úda Spolku Sv. Vojtecha. Istý vojak, rodák zo spišského Kacvína, poslal s bojišta 20 korún, aby bol prijatý za úda Spolku Sv. Vojtecha.

List z bojišta.

Spišsko-ričvaldský gazda Šebastian Nedoroščík, delostrelec, z rumunského bojišťach písal svojmu duchovnému: List písaný 6. nov. roku 1917. Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ich karotku som dostal i všetko som vyrozumel. Kresťana som dostal i Buditeľa katolíckeho ľudu. I to číslo Keresztény Szocializmus (Kresťanský Socializmus). Veľmi dojímavé čítanie bolo v tom čísle. Prečítali sme ho od slova do slova s mojimi kamarátmi Maďarmi; veľmi sa im to páčilo. Veľmi ďakujem Pánu

**Svrabľavosť,
Potenie,
Slniečny úpal,
Šupanie kože,
Svrab a hostec,
Neduhy kože, rany,
Opuchliny a staré rany**

istotne lieči zákonom chránený prostriedok. **Borovičková masť.** Nešpiní a je zcela bez zápachu. Malý teglik 3 koruny, veľký teglik 5 korún, rodinný teglik 9 korún k tomu patriaceho borovčkového mydla cena 5 K. Adressa objednávok

Alexander Gerő, lekárnik Nagykőrös 40.

Bohu, že som sa vo sviatok Všetichsvätých mohol dostaviť na omšu svätú a na kázeň, po čom som túžil. Veľmi dojímavú maďarskú kázeň mal tunajší pán farár o svätých: ako sa oni svätými stali, nie v rozkošách, jak oni podstúpili všelijaké trápenie. Úfam v milom a spravodlivom Bohu, že sa dočkáme toho žiadaného pokoja, jak som sa ja dočkal tej sv. omše v ten veľký sviatok, po čom som túžil teraz rok. Teraz nič nového na našom fronte. Teraz v októbri som dostal Károly kereszt (kríž Karola). Končím týchto pár slov ozývajú sa ku nim na tom bielom papieri a ostávam ich verný farník. S Bohom!

Každý si sám môže! podošvy podrážať!

Upotrebovateľom bezprostredne zasielame.

Kožená ochrana podošvy

„Gloria“

0.	1.
25-30	31-34
1.80	2.20
2.	3.
35-39	40-42
2.60	3.
4.	
43-46	
3.40	

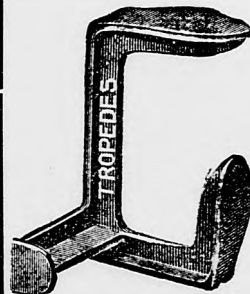
Z opravdovej hustej vojenskej čistej podošvovej kože.

Pvoriadnej, zvlášte trvanlivej jak vsi s lincami k tomu patriacimi.

„TR. PEDES“

Železné kopyto K 9.50

s pomocou ktorého každý sam ochranu na podošvy pribíjať a nenešie opravy prevádzať môže.

Pôvodné

„Pikard“ K 1.—

a **„Makar“ K —.90**

náčinia ochrany podošvy a opätkov z ocele

a zo železa s cinkovanými končiarimi k upotrebeniu na baňkanče, čižmy a topánky robotnícke.

Ku fajnejším topánkam pre panov, panie a deti

iliput 80 hal.

náčinia z ocele s cinkovaným oxidovaným končiarom.

Kavirs 80 hal.

Obrázkový cenník zdarma a franko.

Z ochrany podošvy po pošte menej ako 6 náčinia posielat nemôžeme. Odprávdavateľom, stravujucim spolkom a objednávateľom väčšej zásoby výhody.

Imrich Kovács a Spoločník

Budapešť, IX/b. Üllői-ut 11. číslo.

Ja Anna Csillag

s mojimi 185 cm. obrovskej dĺžky LOREY VLASMI, ktoré som dosiahla 14 mesačným upotrebovaním vlastného vynálezu masť. Toto je jediný osvedčený prostriedok proti prehnutiu ku podporovaniu rastenia a posilneniu pody vlasov. — Pri mužských v krátkom čase pôsobí rastenie hustej brady, vlasom a brade dodá prirodzeného lesku a ľahkej ohybnosti a do najvyššieho veku chráni pred časným ošedivením

Cena teglika: 6, 10 a 15 kor.

Poštové zasielky vyhavujú sa každodenne, pri voprednom zaslaní obnosu alebo s poštovou dobierkou, do všetkých krajov sveta bezprostredne z dielne, sam všetky objednávania upraviť treba.

ANNA CSILLAG, Viedeň,
Kohlmarkt 20.

8 halierov

(za 1. poštovú dopisničku) stojí vás môj hlavný cenník, ktorý na žiadosť pošle vám

Prvá dielňa na hodiny
Hanns Konrad

cis. a kr. dvorného zásielcu Brüx číslo 1544.

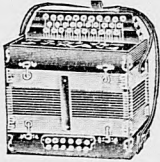
(Čechy)

Nickel alebo oceleové anker hodinky K 16, 18, 20. Válečné rádium anker hodinky K 18, 22, 26. Bielokovové (Glorie striebro) s dvojitou pokrývkou anker remontoir hodinky K 30.

Massivné strieborné anker remontoir hodinky K 40, 50, 60. Budíčky a stenové hodiny vo veľkom výbere. 3 rokov záruka. Zasielanie s poštovou dobierkou. Zámena povolená alebo návrat peňazi

Zdarma

na žiadosť každý dostane môj veľký obrázkový cenník, zlatého,

strieborného tovaru a hudbných nástrojov. Husle po K 14.— 20.—, 25.—, a v. Dobré harmoniky K 16.—, 26.—, 3.—, 50. 2-radové viedeňské harmoniky K 70.—, 80.—, 100.—, 1.0.—. 3-radové K 180, 200.—, 240.—, 280.—. Zámena povolená alebo návrat peňazi. Zasielky s poštovou dobierkou alebo pri voprednom doposlaní obnosu.

Vývozný dom

Hanns Konrad
c. a k. dvorný zásielca Brüx 1545 číslo (Čechy).

Refaze pre rožnú lichvu

Stredného vyhotovenia 9 kor. Ohlávkové retiazky pol pevného vyhotovenia 4.50 kor. Trovy zaslania a zaobalenia obťažujú objednávateľa. Objednať možno s vopred doposlaním obnosu alebo s poštovou dobierkou.

Móric Lendvay,
vývozný dom.
Budapešť, VII.,
Kertész utca- 43.

Motorové

pluhy Americhé a Nemeche vyrobi má ka predaj.

Dömény Rezső
Nagyszombat.

Oznamy prijíma

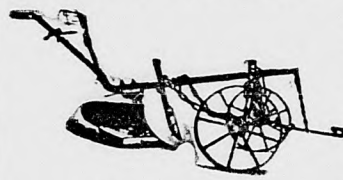
administracia

„Krestan“

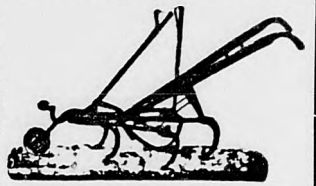
BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28.

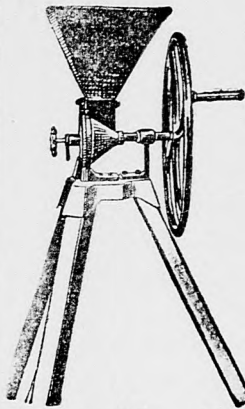
Najlacnejší a najlepší prameň Jozef Marosi a Syn Esztergom 15.

strojov a železného tovaru veľký obchodný dom. Zo skladu zasiela zvláštnej jakosti oceleový pluh za 168.—, dvojitý pluh za 300. K, Juno americkú koňskú motyku za 185.— K (prevádza 5 ľudí robotu) Železnú bránu za 90.— K; zvláštnu bránu s uhlami želom okuvanými za 100 K. Veľký obrázkový cenník na žiadosť pošleme zdarma.

NAJDOKONÁLEJŠÍ MLYNEK!

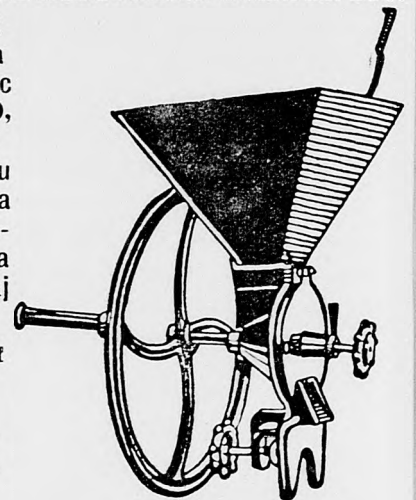
10.— K závdavok.

K odporúčaniu mlynky bezodkladne objednať
Výlučná adresa objednania:

PAVEL SOHR

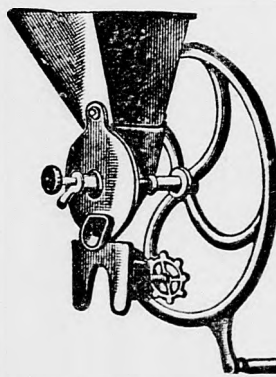
Somoğyszil 35.

fabričný sklad oceleového tovaru

Železničnú stanicu objednávateľa treba udať.

Šrotujúci stroj.

V hospodárstve nevyhnutne potrebný, šrotuje od najhrubšieho do najmenšieho, ponevác stroj najdokonálejšie možno regulovať. Ľahkej práceschopnosti a hnatia, bo na ňom i dieťa šrotovať môže. Cena s obalením a zárukou 90 korún, s prípravou na nohy 150 korún.

Tieto stroje zhotovuje a zasiela

Imrich Tóth, Jászalsószentgyörgy.

Pri objednaní prosím zreteľne udať adresu a železničnú stanicu.